

CITLIVÝ A OHLEDUPLNÝ PŘÍSTUP K OBĚTEM PŘEDSUDEČNÝCH TRESTNÝCH ČINŮ

SEKUNDÁRNÍ VIKTIMIZACE

K sekundární viktimizaci dochází v důsledku nevhodného přístupu k obětem ze strany těch, kteří s nimi přicházejí do styku. Pro předcházení sekundární viktimizace obětí předsudečných trestných činů je zásadní, aby si každý, kdo přichází do kontaktu s obětí předsudečného trestného činu, byl vědom svých vlastních předsudků a chápal dopad předsudečných trestných činů na oběti a komunity, jakož i zranitelnost obětí vůči opakované viktimizaci.

CITLIVÝ A OHLEDUPLNÝ PŘÍSTUP V PRAXI

První kontakt policisty s obětí předsudečného trestného činu je jedním z nejdůležitějších a nejzásadnějších momentů při interakci oběti se systémem trestní justice.

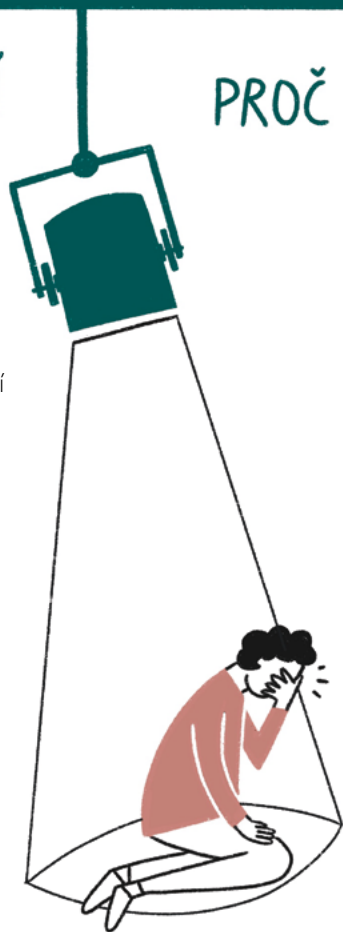
Závěry, které si oběť z tohoto prvního setkání udělá, mohou ovlivnit její vnímání celého systému justice a ovlivnit její ochotu svůj případ oznámit, spolupracovat a sdílet zásadní, někdy intimní faktické podrobnosti.

PROČ JE TO PRO OBĚTI PŘEDSUDEČNÝCH TRESTNÝCH ČINŮ TAK DŮLEŽITÉ

Jedním z důvodů, proč jsou předsudečné trestné činy nedostatečně oznamovány, je pocit oběti, že nebude brána vážně. Řada obětí předsudečných trestných činů se také může obávat, že orgány budou mít stejné předsudky jako pachatel. Je nezbytné, aby orgány činné v trestním řízení přijaly pozitivní opatření, která zajistí, že se k obětem předsudečných trestných činů bude přistupovat ohleduplně a citlivě.

Všichni pracovníci trestní justice, kteří jednají s oběťmi předsudečných trestných činů, mají povinnost zajistit ohleduplný a citlivý přístup k obětem. Budování kultury citlivého a ohleduplného zacházení proto vyžaduje zapojení všech orgánů a subjektů.

Citlivý a ohleduplný přístup může pomoci posílit důvěru a přispět k celkově pozitivní zkušenosti obětí s trestním procesem, umožnit jim podat co nejlepší svědectví a zabránit jejich opětovné viktimizaci v rámci procesu i mimo něj.

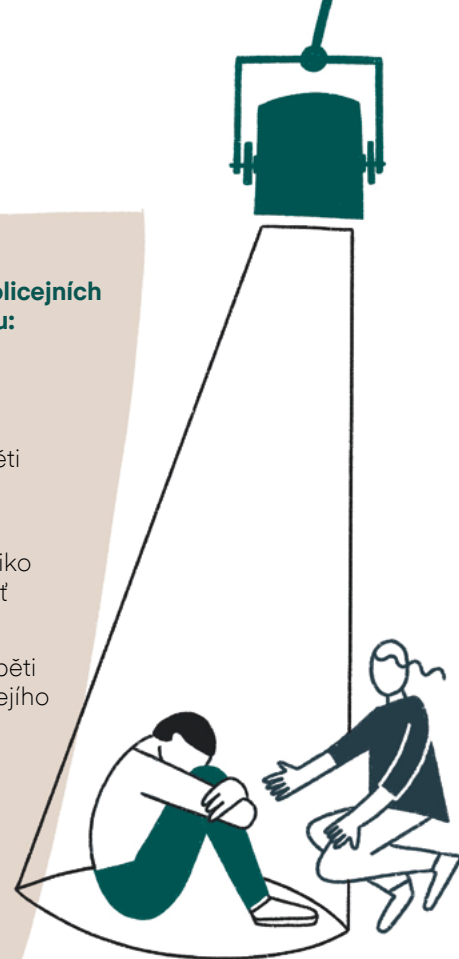

Při řešení potenciálního případu předsudečného trestného činu by policisté měli vždy:

- ✓ Znat chráněné charakteristiky a uvědomovat si časté prolínání více charakteristik, aby dokázali oběti předsudečných trestných činů správně identifikovat.
- ✓ Při řešení případů předsudečných trestných činů uplatňovat přístup zaměřený na oběti.
- ✓ Respektovat pohled oběti, že se stala terčem útoku pachatele předsudečného trestného činu.
- ✓ Předpokládat zvýšenou potřebu ochrany na základě vnímání oběti.

Podstatné aspekty citlivého a ohleduplného přístupu ze strany policejních orgánů při prvním kontaktu s obětí předsudečného trestného činu:

- ✓ Zajistit, aby oběť byla od pachatele oddělena a nacházela se v bezpečném a nerušeném prostředí.
- ✓ Informovat oběť o jejích právech a podpoře, které se jí jako oběti předsudečného trestného činu může dostat.
- ✓ Zahájit proces individuálního posouzení potřeb (IPP) s cílem identifikovat bezprostřední potřebu bezpečí a ochrany, určit riziko další viktimizace, zastrasování nebo odplaty a nasměrovat oběť na vhodně vyškolené odborníky, kteří poskytnou podporu.
- ✓ Zjistit případné komunikační potřeby. Zajistit uplatnění práva oběti na přítomnost tlumočnicka, advokáta a/nebo jiné osoby podle jejího výběru během výslechu a ve všech fázích trestního procesu.
- ✓ Zajistit přesný záznam výpovědi oběti, včetně případného vnímání motivu činu pachatele jako předsudečného. Pobídnout oběť, aby události vyprávěla vlastními slovy.
- ✓ Informovat oběť o pravděpodobných dalších krocích ve vyšetřování.

S cílem zabránit možné opětovné viktimizaci je třeba přijmout následující komunikační postupy:

- ✓ Policisté musí mít neustále na paměti tón svého hlasu, řeč těla a způsob vyjadřování, i to, jak jejich jednání může být vnímáno.
- ✓ Vždy pečlivě volte slova a nepoužívejte žádné diskriminační ani urážlivé výrazy, včetně nevhodných „slangových“ výrazů nebo „vtipů“.
- ✓ Vyhýbejte se domněnkám o rodinném, sociálně–ekonomickém nebo pobytové postavení dané osoby a dejte si pozor, abyste si nevytvářeli domněnky o jejím chování na základě domnělých představ o jejím náboženském vyznání, přesvědčení nebo kulturním prostředí.
- ✓ Nepředpokládejte genderovou identitu dané osoby a raději se jí zeptejte, jak si přeje být oslovena. Používejte inkluzivní jazyk.
- ✓ Komunikujte s obětí v jazyce, kterému rozumí, a zodpovězte všechny její případné dotazy.
- ✓ Uplatňujte aktivní naslouchání a projevujte zájem o situaci oběti, například tím, že jí nebudete přerušovat, ale naopak jí umožníte volně vyprávět.

Další informace naleznete ve vzorových pokynech projektu EStAR: ***Model Guidance on Sensitive and Respectful Treatment of Hate Crime Victims in the Criminal Justice System*** a ***the Sensitive and the Respectful Treatment of Hate Crime Victims: Training Course for Criminal Justice Professionals***.

Projekt "Enhancing Stakeholder Awareness and Resources for Hate Crime Victim Support (EStAR)" [Zvyšování informovanosti zainteresovaných stran a zdrojů na podporu obětí předsudečných trestných činů (EStAR)] je spolufinancován z Programu Evropské unie „Práva, rovnost a občanství“ (2014–2020) a vládou Spolkové republiky Německo.

Tento informační materiál byl financován z programu Evropské unie „Práva, rovnost a občanství“ (2014–2020). Překlad z angličtiny byl financován v rámci společné iniciativy organizace OBSE/ODIHR a Evropské komise na posílení struktur cílené pomoci a reakce pro oběti předsudečných trestných činů v regionu OBSE (STARS).

Iniciativu financuje Evropská unie prostřednictvím programu „Podpora pro Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (Úřad pro demokratické instituce a lidská práva) při sdílení znalostí a vytváření standardů v oblasti předsudečných trestných činů, včetně podpory obětem předsudečných trestných činů“ (CERV-2023-IM-CRAC/RIGH/2), Ministerstvo zahraničních věcí Bulharska a Ministerstvo zahraničních věcí a mezinárodní spolupráce Itálie. Obsah tohoto informačního materiálu vyjadřuje pouze názory autora a je jeho výhradní odpovědností. Evropská komise nepřebírá žádnou odpovědnost za případné využití informací v něm obsažených.